

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА
ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА»

NATIONAL UNIVERSITY
«YURI KONDRATYUK POLTAVA
POLYTECHNIC»

МАТЕРІАЛИ

II Міжнародної науково-практичної конференції

«РОЗВИТОК ФІНАНСОВОГО РИНКУ В УКРАЇНІ: ЗАГРОЗИ, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ»

присвяченої 90-річчю Національного університету
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

22 жовтня 2020 року

м. Полтава

УДК 336.7 (06)

М.34

Редакційна колегія:

В.О. Онищенко, д.е.н., професор; С.П.Сівіцька, к.е.н., доцент; І.В.Черниш, д.е.н., доцент; Л.О. Птащенко, д.е.н., професор; С.В.Онищенко, д.е.н., професор; С.Б. Єгоричева, д.е.н., професор; А.В. Дмитренко, д.е.н., доцент; Л.А.Свистун, к.е.н., доцент.

М.34 Розвиток фінансового ринку в Україні: загрози, проблеми та перспективи: Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 90-річчю Університету, 22 Жовтня 2020 р. – Полтава: Національний університет імені Юрія Кондратюка, 2020. – 259 с.

ISBN 978-966-616-178-2

У збірнику матеріалів науково-практичної конференції розглядаються актуальні проблеми та перспективи розвитку економічних відносин на ринку фінансових послуг у контексті світового досвіду та українських реалій; теоретичні та методичні аспекти забезпечення безпеки фінансового ринку України в умовах нестабільного економічного середовища; шляхи та методи управління фінансами суб'єктів підприємництва, особливості й перспективи розвитку ринку фінансових послуг, сучасні тенденції та проблеми грошово-кредитного ринку України; сучасні проблеми обліку і оподаткування діяльності суб'єктів підприємництва.

Участь у конференції взяли науковці та практики з Батумі, Вінниці, Житомира, Караганди, Києва, Кременчука, Миколаєва, Мінська, Одеси, Пінська, Полтави, Тбілісі, Ужгорода, Черкас.

Призначений для фахівців фінансового ринку, працівників фінансової сфери, науковців, викладачів, слухачів та студентів.

УДК 336.7 (06)

ISBN 978-966-616-178-2

© Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

Таранець Б.В., Вертебний І.В., Дахно О.М. РОЗВИТОК ПЛАТІЖНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ ТА ШЛЯХИ ЇЇ ПОКРАЩЕННЯ	158
Федоренко Наталія Михайлівна ОЦІНКА ФІНАНСОВОЇ СТАБІЛЬНОСТІ АТ «ОЩАДБАНК» НА ОСНОВІ ЕКОНОМІЧНИХ НОРМАТИВІВ	160

СЕКЦІЯ 4. УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦТВА: ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ

Maia Chechelashvili, Saba Zedginidze LEAN MANUFACTURING AS A MECHANISM TO REDUCE PRODUCTIVITY COSTS	164
Luksshevich Anna, Viktoria Nesterovich INVESTMENT ATTRACTIVENESS OF AGRICULTURAL ENTERPRISES OF THE REPUBLIC OF BELARUS	166
Гудзь Тетяна Павлівна ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНИЙ СТАН ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ: СУЧАСНІ РЕАЛІЇ	168
Лукашевич Анна Вячеславовна, Коваленко Анастасія Федоровна ПОВЫШЕНИЕ УРОВНЯ МЕХАНИЗАЦИИ ПРОИЗВОДСТВЕННЫХ ПРОЦЕССОВ	171
Тетеринец Татьяна Анатольевна ФОРМИРОВАНИЕ ЧЕЛОВЕЧЕСКОГО КАПИТАЛА В АГРОПРОМЫШЛЕННОМ КОМПЛЕКСЕ	173
Свистун Людмила Анатоліївна, Литвиненко Ірина Сергіївна ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ	175
Шаповал Людмила Петрівна АДАПТАЦІЯ ІНОЗЕМНОГО ДОСВІДУ КОРПОРАТИВНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ В СИСТЕМІ ФІНАНСОВОГО УПРАВЛІННЯ УКРАЇНСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ	178
Виговська Олена Анатоліївна МІЖНАРОДНА ФІНАНСОВА ПІДТРИМКА ТРАНСПОРТНОЇ ГАЛУЗІ	182
Бабюр Назміє Ебру Асланівна, Сафронова Софія Юріївна СТАТИСТИЧНІ МЕТОДИ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВО- ЕКОНОМІЧНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ	184
Бут Марія Михайлівна РОЗВИТОК «ЗЕЛЕНОЇ» ЕКОНОМІКИ В УКРАЇНІ	186
Ващенко Ірина Олександрівна УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ ПІДПРИЄМСТВА: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ	187
Ващенко Олена Максимівна, Долга Анна Іванівна МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ВИБІРКОВОГО СПОСТЕРЕЖЕННЯ ТОРГОВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ	189
Мамалига Назарій Володимирович ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ЕЛЕКТРОННОЇ ТОРГІВЛІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЮ ПРОДУКЦІЄЮ	192
Сіора Руслана Валентинівна СТАТИСТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНИМ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВА	194

The main measures to increase the investment attractiveness of OJSC "The poultry farm Velyatichi" can be:

1. Conducting an active PR campaign (participation in various exhibitions and fairs).
2. Introduction of modern budgeting systems in the enterprise: this will allow managers of functional departments to better understand and implement their tasks, assess the possibility of achieving them in a timely manner, make the necessary adjustments, and provide the production program with the necessary resources.
3. Resources restructuring. Restructuring organization's resources should bring its structure in line with market conditions and the chosen business model.
4. The goals and objectives of the organization, the management system, key competencies, product portfolio and sales channels, and other important aspects of its work are determined within the framework of strategic planning, which results in the formation of a business model for the long-term period. Therefore, you should also determine the company's development strategies.

The proposed implementation of measures to increase investment attractiveness will make it possible to increase the efficiency of investment investments through small efforts and, thus, positively affect the investment attractiveness of the similar agricultural enterprises of the Republic of Belarus.

References:

1. Баринов, В.А. Стратегический менеджмент: учебное пособие / В.А. Баринов, В.Л. Харченко. Москва: ИНФРА–М, 2017. 236 с.
2. Захарова, Н. И. Инвестиционная привлекательность сельскохозяйственного предприятия: Дис. канд. экон. наук: 08.00.05: Воронеж, 2004. 179 с.
3. Хамитова В. С. Об инвестиционной привлекательности организаций сельского хозяйства // Молодой ученый. 2017. №48. С. 97-100.

УДК 336:338.45 (477)

*Гудзь Тетяна Павлівна,
доктор економічних наук, доцент
Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет
економіки і торгівлі»*

ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНИЙ СТАН ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ: СУЧАСНІ РЕАЛІЇ

Деіндустріалізація економіки України триває. Чи є межа цього процесу? Частка валової доданої вартості промисловості в її загальному обсязі з перших років незалежності України характеризується динамікою зниження. У 2018 р. частка валової доданої вартості промисловості склала 24,8%, тоді як, напередодні загострення політичної кризи та початку воєнних дій на Сході України, у 2012 р. вона становила 25,2%, а на етапі становлення незалежної держави у 1991 р. – 36%. При цьому виробництво залишається за переважним своїм складом низько технологічним, оскільки його обсяги у 2018 р. вдвічі перевищують валову додану вартість, створену у високотехнологічних галузях промисловості [1].

Більше половини загального обсягу промислової продукції припадає на галузі, що виробляють сировину, матеріали та енергетичні ресурси, тобто продукцію проміжного споживання. Наслідком цього є недостатність внутрішніх джерел для задоволення основних потреб економіки, в першу чергу, в інвестиційних ресурсах, і потреб населення – в послугах і товарах, що є додатковим чинником стимулювання імпорту.

Рівень проміжного споживання у випуску промислової продукції у 2018 р. становив 74%. Стабільно високий (понад 70%) рівень проміжного споживання залишається характерним не менш як останнім п'ятнадцяти рокам господарювання в Україні, а його коливання пов'язані із впливом інфляції витрат у періоди посилення нестабільності в економіці [1]. Високий рівень проміжного споживання істотно обмежує можливості економічного зростання промисловості внаслідок перевитрат природних ресурсів при характерній промислового виробництва високій витратоємності.

Втім, сировинна орієнтація виробничої структури української економіки, обумовлена переважно потребами експорту. В останні два десятиліття спостерігається стабільне переважання експорту над імпортом за такими сировинними групами як чорні метали, деревина, хутро. В той час як за більшістю видів готової промислової продукції обсяги ввезення переважають над експортними поставками в рази та десятки разів. З 2019 р. імпортозалежна група товарів поповнилась овочами та продуктами їх переробки, а також літальними апаратами [1].

Безумовно, експортна орієнтованість промисловості важлива, оскільки створює додаткові можливості щодо економічного розвитку держави. Однак, експортоорієнтована модель економічного зростання може реалізуватися за сприятливої кон'юнктури на світовому ринку, при насиченості розвинутого внутрішнього ринку якісною продукцією власного виробництва і, звичайно, при домінуванні у структурі експорту готової продукції, а не сировинних ресурсів. В Україні ці умови не виконуються. Тому відкритість вітчизняної економіки обертається для неї високою залежністю від кон'юнктури зовнішнього ринку, яка при низькій адаптації до нових викликів та розвитку суспільних потреб поглиблює структурні деформації промисловості, закріплюючи за Україною роль постачальника сировини і напівфабрикатів. В решті решт, це позначається на виснажливому та нераціональному використанні природних ресурсів, прогресуванні процесів забруднення і деградації довкілля. Водночас розширення імпорту промислової продукції обмежує розвиток ніші української промисловості на внутрішнього ринку і національні можливості щодо економічного зростання. У сукупності це створює загрози макроекономічній стабільності держави в цілому.

Низька конкурентоспроможність вітчизняної промисловості багато в чому обумовлена фінансовими проблемами виробників.

Якщо у 2001 р. частка власного капіталу у сукупних ресурсах підприємств промисловості знаходилася в оптимальних межах і становила 54,5%, то станом на 30.06.2020 р. даний показник знизився до 25% [1]. Це свідчить про зростання заборгованості промислових підприємств і, як наслідок, посилення впливу кредиторів на їх діяльність. Так, коефіцієнт фінансового левериджу підприємств промисловості станом на кінець першого півріччя 2020 р. відображає триразове перевищення зобов'язань порівняно із власним капіталом. Збереження даної тенденції має загрозові наслідки для фінансової стійкості промислових підприємств, оскільки веде до втрати ними фінансової самостійності.

Причини такого становища полягають у низькій ефективності промислового виробництва, що не дозволяє підприємствам нарощувати власні оборотні кошти шляхом акумуляції нерозподіленого прибутку. У той час, коли мінімальним рівнем формування оборотних активів за рахунок власного капіталу вважається 10%, промислові підприємства мали дефіцит власних оборотних коштів вже у 2001 р. [1]. Фактично це означає, що весь оборотний капітал промислових підприємств сформований за рахунок коштів кредиторів, які, крім того, беруть участь і у фінансуванні частини їх необоротних активів. За 2001-2019 рр. дефіцит власних оборотних коштів підприємств промисловості збільшився у сорок разів і продовжив

тенденцію до зростання у поточному році, сягнувши 766 млрд. грн. станом на 30.06.2020р. Для порівняння: доходи державного бюджету України за перше півріччя 2020 р. становили 519,4 млрд. грн. [2].

Внаслідок цього оборотні кошти промислових підприємств були сформовані на 83% за рахунок поточної заборгованості перед кредиторами. Близько 58% довгострокових зобов'язань спрямовані на фінансування поточної діяльності виробників вітчизняної промисловості в обсязі 17% оборотних коштів. Крім того, частина необоротних активів підприємств промисловості (13%) також фінансуються на основі залучення довгострокових коштів кредиторів [1].

Незадовільна структура джерел фінансування активів промислових підприємств обумовлена низьким рівнем їх поточної платоспроможності, який протягом 2001-2019 рр. та у першому півріччі 2020 р. був стабільно нижчим за оптимальну величину (1,5) на 14%-43%. Варто відмітити, що з 01.01.2015 р. коефіцієнт покриття промислових підприємств не перевищує одиниці [1]. Отже, оборотні активи не покривають короткострокові зобов'язання. Так як боржник відповідає усім своїм майном перед кредиторами, то маємо ситуацію у промисловості, коли вже основний капітал є забезпеченням виконання боргових зобов'язань. Важливо відмітити, що виявлені негативні тенденції у фінансовому стані мають наростаючу динаміку протягом останніх двадцяти років.

Про загострення проблеми технологічного стану промислового виробництва свідчить стійка тенденція до зростання ступеня зношеності основних засобів, який на кінець 2019 р. досяг 59,1% [1]. Основним джерелом оновлення основних засобів промисловості залишаються власні кошти підприємств через поточний та капітальний ремонт. Однак, обсяг і структура цих капітальних вкладень не в змозі вирішити проблему фізичного та морального старіння засобів промислового виробництва. Це підтверджується, по-перше, вкрай низьким рівнем оновлення основних засобів промисловості. Найвища величина даного показника на рівні майже 6% була досягнута у 2019 р., аналогічна ситуація спостерігалась у 2007 р., але економічні наслідки світової фінансової кризи 2008-2009 рр. звели процеси технічного переоснащення промисловості в Україні майже нанівець (до 3%) [1]. По-друге, у 2020 р. спостерігається динаміка скорочення інвестицій в основний капітал промисловості (на 32,7%), незважаючи на відновлення приросту капітальних інвестицій з 2017 р. Причиною призупинення процесу модернізації стала поява збитковості у сфері виробництва за наслідками економічної кризи, спричиненої пандемією у світі та в Україні, що виявилось у 46 млрд. грн. чистих збитків у промисловості за підсумками першого півріччя 2020 р. З кожних десяти промислових підприємств в Україні маємо чотири збиткових [1]. Однак, просте відтворення основних засобів не зможе забезпечити Україні довгострокового економічного зростання і підвищення конкурентоспроможності виробництва. Глибина проблеми модернізації вітчизняної промисловості криється у невідповідності її технологічної структури вимогам сьогодення.

Отже, основними проблемами розвитку промисловості України є: відсутність промислової політики; деіндустріалізація вітчизняної економіки; структурна недосконалість української промисловості, що проявляється, у першу чергу, у сировинному ухилі як виробництва, так і експорту; високий рівень імпортозалежності за переважною більшістю товарних груп готової промислової продукції; низька інноваційність промислового виробництва та наростання потреб у його модернізації та переоснащенні; зниження рівня фінансової стійкості, зростання заборгованості та дефіциту власних оборотних коштів, стабільно низький загальний рівень поточної платоспроможності, висока частка збиткових підприємств [3].

Тож сучасний стан промисловості України свідчить про нагальну потребу у радикальних змінах. Розв'язати проблеми можливо шляхом: диверсифікації та модернізації внутрішнього виробництва з метою більш ефективного використання наявного виробничого потенціалу та підвищення його технологічного рівня на основі стимулювання залучення інвестицій, суттєвого покращення регуляторного середовища для ведення бізнесу, в тому числі й удосконалення законодавства у сфері залучення інвестицій, стимулювання ресурсозбереження у промисловості та її інноваційного розвитку, зокрема, через податковий механізм, спрямування інвестиційних ресурсів держави на впровадження нових зразків ресурсозберігаючої та енергоефективної техніки і технологій, організації сучасної підготовки кадрів.

Таким чином, потреба забезпечення інвестиційно-інноваційної моделі розвитку економіки країни вимагає поєднання макроекономічних регуляторів та ефективної промислової політики, спрямованих на розвиток і модернізацію конкурентоспроможних виробництв, стимулювання і впровадження інноваційних технологій. Саме такий шлях дасть змогу подолати техніко-технологічну відсталість промисловості України.

Література

1. Державна служба статистики України. Офіційний сайт. Статистична інформація. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 02.10.2020)
2. Статистична інформація Міністерства фінансів України. Офіційний сайт. Державні фінанси. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/finance/budget/gov/income/> (дата звернення: 03.10.2020)
3. Гудзь Т. П. Сучасні проблеми розвитку промисловості України. *Вісник соціально-економічних досліджень*. 2012. № 2 (45). С. 332–339.

УДК 631.11

*Лукашевич Анна Вячеславовна,
старший преподаватель*

Коваленко Анастасия Федоровна,

Белорусский государственный аграрный технический университет

ПОВЫШЕНИЕ УРОВНЯ МЕХАНИЗАЦИИ ПРОИЗВОДСТВЕННЫХ ПРОЦЕССОВ

Многие предприятия сталкиваются с такой проблемой, как ежегодное снижение численности персонала, уменьшение сельскохозяйственных угодий и т.д. Это все ведет к снижению одного из важнейших показателей функционирования предприятия – производительность труда.

Резервы роста производительности труда – это возможность более полного использования производительной силы труда, всех факторов повышения его производительности за счет совершенствования техники, технологии, улучшения организации производства, труда и управлений. Резервы тесно связаны с факторами роста производительности труда. Если тот или иной фактор рассматривать как возможность, то использование связанного с ним резерва – это процесс превращений возможности в действительность. Рост производительности труда может обеспечить общественным производствам дальнейшее развитие, благоприятные перспективы, конкурентоспособность и т.д.

Возьмем для примера предприятия СПК «Драпово», которое находится в Гродненской области. Проанализировав все данные заметны такие проблемы как:

- Снижение численности населения;

Наукове видання
РОЗВИТОК ФІНАНСОВОГО РИНКУ В УКРАЇНІ:
ЗАГРОЗИ, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ
Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції,
присвяченої 90-річчю Університету

Комп'ютерна верстка

А.В. Дмитренко

Матеріали друкуються мовами оригіналів.
За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідають автори.

Підп. до друку 20.10.2020 р. Формат 60x84 1/16.
Папір офсет. Друк різнограф.
Ум. друк. арк. – 15,05. Обл.-вид.арк. 24,28
Тираж 100 прим.

Видавець і виготовлювач поліграфцентр Національного університету
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
36011, Полтава, Першотравневий проспект, 24
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до державного реєстру видавців, виготівників
і розповсюджувачів видавничої продукції
Серія ДК, № 7019 від 19.12.2019 р.